

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Vibeke A. Pedersen

Tilsyn ved cand.phil. Esther Kielberg

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Københavns Universitet” , “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie” , “Om Tylvtten til Vedkommende” og “Erklæring [om Tylvttestriden]”

ved Kim Steen Ravn

Indhold

1 Baggrund

2 Tylvttestriden

2.1 “Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Københavns Universitet”

2.2 “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie”

2.3 “Om Tylvtten til Vedkommende”

2.4 “Erklæring”

3 Efter striden

4 Anvendt litteratur

1 Baggrund

Striden mellem Jens Baggesen og Adam Oehlenschläger var en langvarig affære. Med vekslende intensitet varede den 14 år fra de første forpostfægtninger i 1806 til Baggesen i september 1820 forlod København for sidste gang. Striden har flere begyndelser. Den første var Baggesens rimbrev fra 1807 til Oehlenschläger “Noureddin til Aladdin. Til Digteren, Adam Øhlenschläger, i Paris”. Baggesen er her troldmanden Noureddin, Oehlenschläger Aladdin. Scenen er taget fra

Oehlenschlägers "Aladdin eller Den forunderlige Lampe" (1804), men de to figurers roller er byttet om. Hvor Nouredin i stykket afviser Aladdins hjælpende hånd, rækker Nouredin (dvs. Baggesen) sin hjælpende hånd til Aladdin (dvs. Oehlenschläger) i rimbrevet "ukiendt med Svig / Uegennyttig, umisundelig" (Baggesen 1807). Oehlenschläger svarede fra Paris med "Svar til Baggesen paa hans Brev: Nouredin til Aladdin". Han afviser her den hjælpende hånd og kalder Nouredin "Den hierteløs-misundelige, syge Trolld" (Oehlenschläger 1807, s. 16).

En anden begyndelse var Baggesens kritik af Oehlenschlägers skuespil *Axel og Valborg*, *Hakon Jarl* og *Correggio*. Især den sidste var et fald "fra den klassiske Høide, han [Oehlenschläger] i sin nordiske Ham havde opsvunget sig paa", og tragedien forbryder sig mod sin genre, derved at "Hovedpersonen vel er en ulykkelig, men i ingen Henseende en heroisk Character" (Baggesen 1817a). Til at begynde med var kritikken rettet mod Oehlenschlägers *dramatik*. Siden blev kritikken *personlig* og antog parodiens form. Baggesen afsluttede sin sønderlemmende kritik af Oehlenschlägers *Røverborgen* med følgende ironiske bemærkning:

Smaa Uheld ere næste altid uden al Nytte; men store Ulykker derimod næsten aldrig uden een eller anden heldig Ledsagning eller Følge. Det samme kan maaskee siges om overordentlige Sletheder [dvs. *Røverborgen*], selv i Konstens Rige (Baggesen 1817b).

Baggesens kritik blev imødegået af Peder Hjort i *Tolv Paragraffer om Jens Baggesen* (Hjort 1817). Carsten Hauch og J.L. Heiberg tilsluttede sig også kritikken af Baggesen; Hauch f.eks. i digtet "Hunden til Maanen" med undertitlen "(En Allegorie, skreven under Baggesens Angreb paa Oehlenschläger)" (Hauch 1818), Heiberg f.eks. i læsedramaet *Julespøg og Nytaarsløier* (Heiberg 1816). Striden blussede atter op med de tolv studenters åbne breve til Baggesen.

Den 3. oktober 1818 bragte avisen *Dagen* en anonym opfordring til Baggesen om at redegøre for principperne bag hans kritik af Oehlenschläger. Opfordringen havde titlen "Jano Baggesen; Regi a consiliis justitiæ, Kiliensi quondam Professori, S. D. D. XII studiosi in universitate florentissima Hafniensi" (da. "Tolv studenter ved Københavns blomstrende Universitet hilser justitsråd Jens Baggesen, professor emeritus ved Kiels Universitet", overs. GV). Den 5. oktober bragte *Dagen* en oversættelse af opfordringen for de af avisens "Læsere, som ikke forstaaer Latin" (sp. [1]); oversættelsen havde titlen "*Jens Baggesen, Justisraad, forhen Professor i Kiel, hilses af de 12 Studenter ved Kiøbenhavns hæderlige Universitet*". Den 20. oktober fulgte endnu en opfordring, der tillige var et svar på Grundtvigs anonyme indlæg. Den nye opfordring havde titlen "Aliqvot in universitate Hafniensi literarum culteribus, qvi causam Baggesenii nuper susceperunt, S DD. XII in eadem florentissima universitate studiosi". Dagen efter fulgte en oversættelse til dansk med titlen "Det Antal Videnskabsdyrkere ved Kiøbenhavns Universitet, som have paataget sig Baggesens Sag, hilses af 12 Studenter ved samme hæderlige Universitet" (Anonym 1818b, 21. oktober 1818, sp. [1]).

Det var opfordringen i *Dagen* fra 3. oktober, der blev Grundtvigs anledning til at deltage i striden, der rasede i *Dagen* fra 3. oktober til den 7. december 1818. Den 8. december besluttede avisen ikke at optage flere bidrag, både fordi striden ikke førte til

“noget Resultat”, hvad der “har opvakt Mishag hos en stor Deel af [bladets] Læsere”, og fordi den ikke “gavner det Mindste, hverken i litterair eller moralsk Henseende” (sp. [1]). I de godt to måneder fra oktober til december bragte avisen dagligt indlæg, ofte flere, med undtagelse af sammenlagt 11 dage. Redaktionens beslutning forklarer, hvorfor Grundtvig var henvist til at fortsætte sin deltagelse i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*. For en grundig gennemgang af striden se Arentzen (1877) Baggesen og Oehlenschläger. Literaturhistorisk Studie, s. 95-196

2 Tylvtestriden

Grundtvig deltog i sidste del af striden mellem Baggesen og Oehlenschläger, den såkaldte tylvtestrid, med i alt seks bidrag. Denne del fandt sted mellem 16. oktober og 30. december 1818.

To indlæg kom i Grundtvigs eget tidsskrift *Danne-Virke* bind 4 (Grundtvig 1819c). Det er afhandlingerne “Om Digterne Baggesen og Oehlenschläger” (s. 195-233) og “Om Publicum og Publicums Domstol” (s. 262-295). Bidragene i *Danne-Virke* adskilte sig fra de fire øvrige på to måder. De havde ikke andre partsindlæg som direkte anledning, og de forholdt sig (måske netop derfor) mere principielt og overordnet til stridens kerne.

De fire øvrige indlæg udkom i perioden 16. oktober til 26. december 1818. Det første var den anonyme “Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Kjøbenhavns Universitet” (Grundtvig 1818a). Derefter kom “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie”, “Om Tylvten til Vedkommende” og “Erklæring” alle signeret af Grundtvig.

Det var Baggesen der gav de tolv studenter betegnelsen tylvten, dvs. dusinet. Navnet fik de i digtet “Til Tylten (Benævnelsen betræffende.)”, som udkom første gang i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 98, 8. december 1818. I digtet kaldes studenterne for dovne og uduelige (strofe 4), de sammenlignes med uhøvlede brædder (strofe 12) og de blev pga. deres selvforskyldte “Oehlenschläger-Jav, (...) / igiennemsavet / Til tolv Ligkiste-Fiæle [dvs. kistebrædder]” (strofe 12) (Baggesen 1818).

2.1 “Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Kjøbenhavns Universitet”

Det første indlæg forholdt sig tydeligst til sagens kerne. Baggesens kritik var et forsøg på at skelne mellem godt og mindre godt i Oehlenschlägers forfatterskab. Grundtvig tog ikke stilling til, hvorvidt den kritiske bestræbelse var sand eller ej. I stedet fremhævede han hvordan Baggesens kritik:

dreier sig om den Paastand, at der, i Bog Verdenen, er, saa at sige, to Oehlenschlägere: En, som har skienket Dannemark de udødelige Værker (...) en Anden, som har forringet sig til at skrive Ting og Stykker som Ludlams Hule, Reiserne, og hvad dermed hænger sammen. Hvorvidt Baggesen har udført og holdt sig til Beviserne for denne Paastand, er en Bisag og vedkommer her ikke os, men Paastanden gjøre vi herved til vores, og trøste os til at kunne uigiendrivelig forsvare den (Grundtvig 1818a, sp. 2).

Grundtvig ønskede at fastholde den kritiske aktivitet i ordets etymologiske betydning,

altså som bedømmelse af en genstands kvalitet eller sandhedsværdi. Sagen drejede sig ikke om, hvorvidt kritikken i sig selv var berettiget eller ej. Han understregede, at det var præcist, hvad Baggesen gjorde. Det tjener Baggesen til ære “at have roest det Roesværdige, men ei af Fordom ladet sig forlede til at istemme en ufortjent Berømmelse” (Grundtvig 1818a, sp. 2).

2.2 “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie”

Dette første bidrag i eget navn udkom over to numre af *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*. Første del beskriver Grundtvigs erindringer om arbejdet med oversættelsen af Snorre og Saxo. Han beskriver, hvordan en “sagte Stemme af Saxos og af Snorros Aand tilhviskede mig glemte Ord fra Heden-Old” (Grundtvig 1818b, sp. 1521). Han kalder selv erindringen for en “halvveis præstelige Beenhuus-Tale” (sp. 1522) og spørger, hvad den skulle gøre godt for i forhold til tylvtestriden. Svaret er, at det er historien, som i sidste ende fælder den endelige dom i striden, og det må studenterne besinde sig på. Den, som lytter til historien, vil “ikke regner Kjækken og Galen og Snorken for Andet, end hvad det i Aandens Øre er: *U-Lyd*; Mørke, for hvem der ei indbilder sig, at *hans egen* lille Praas, der svirper ud i Vinden, mens han vender sig, at *den* kan gjøre lyst i Skoven” (sp. 1522). Erindringen fungerer metaforisk som en opfordring til studenterne om at lytte til historien, på samme måde som Grundtvig gør det. Samtidig indsætter han sig selv som historiens dommer i tylvtestriden ved at fastholde, at den drejer sig om kritik i betydningen bedømmelse eller vurdering. Han siger det tydeligst i slutningen af artiklens anden del: “kun ved at *frafalde* og *afbede* sin Ungdoms-Daarlighed, kan [studenterne] vente *Historiens* Tilgivelse!” (Grundtvig 1818b, sp. 1541).

Det er først her i anden del af “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie”, at Grundtvig nærmer sig stridens kerne. Det sker gennem en række variationer over modsætningen mellem mænd og drenge, mellem moden indsigt og barnlige eller ungdommelige narrestreger, mellem historiens retfærdige dom over litteraturen og den ureflekterede trang til oprør. Studenternes opfordring var blot blækklatter og “Krim-Krams” (sp. 1535) sammenlignet med Baggesens kritik og litterære produktion i øvrigt. Studenterne kaldes for “*letnemme* Ungersvende” og deres prosa for “Kloster-Latin” (dvs. dårlig latin). Dette er under Baggesens niveau, hvorfor han if. Grundtvig, naturligvis ikke bør tage udfordringen op. Grundtvigs ordspil på drenge- og karlestreger og den højstemte kvasijuridiske retorik om historiens domstol er polemik ført på samme vis, som han beskylder studenterne for at gøre det. Skønt disse retoriske øvelser fylder meget i indlægget formår Grundtvig dog at holde fast i det, han mener, er det væsentlige i Baggesens kritiske ærinde, sådan som han også gjorde det i “Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Kiøbenhavns Universitet”. Nemlig at skelne mellem godt og mindre godt i Oehlenschlägers forfatterskab, og det uden at Baggesen skelede til egne præstationer:

Men, nu gaaer B. *ikke* i Barndom [dvs. bliver som studenterne], nu ere hans Pile kun sløve, forsaavidt Aandens Pile altid forekomme Kjød-Hoveder at være det, nu er Reise-Brevene et Arbeide, som neppe selv mellem Oehs. blindeste Forgudere vil finde en Lovtaler, og som vist i det Mindste ikke *Labyrinths* Forfatter misunder ham Æren for! Der kan altsaa være en langt ædlere Grund end Misundelse til at angribe dette Arbeide,

som udkommer under saa berømt et Navn, ja, Angrebet kan være en Forfatters Pligt, naar der, som nu, især blandt de unge Studerende, findes et Partie, der anseer Alt hvad Oeh. sætter sit Navn paa, for mesterligt, og naar han udgiver Arbeidet som Noget han sætter Priis paa. (Grundtvig 1818b, sp. 1539)

2.3 “Om Tylvten til Vedkommende”

Grundtvig gentager argumentet om historien som øverste dommer i den litterære strid i “Om Tylvten til Vedkommende”. Indlægget indledes med et citat fra Schillers *Die Braut von Messina*. (1803) Grundtvig understreger sin overordnede pointe. Striden, det vil her sige Baggesens kritiske anliggende, er værd at udkæmpe, men stridens endelige afgørelse, den “Dunkel verhüllt in der Zukunft Schoose” (“dunkelt den hviler i Fremtidens Skjød”).

“Om Tylvten til Vedkommende” er indirekte adresseret til P.E. Müller, i hans egenskab af redaktør af *Dansk Litteratur-Tidende*. Anledningen var den anonyme anmeldelse af tylvtens “Gjendrivelse af Baggesens Angreb paa Sproget i den ham tilsendte latinske Udfordring”, som stod i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 47, 1818. Anmeldelsen var skrevet af professor i filologi F.C. Petersen. I modsætning til Grundtvig, mente Petersen ikke, at studenternes latin var dårligt (kloster- eller munkelatin, som Grundtvig kaldte det), ligesom han heller ikke mente, deres kritiske anledning i sig selv var problematisk. Tværtimod skrev Petersen:

at han skulde være blandt de Første til at dadle den akademiske Ungdom, naar den, eller dog flere af den forenede sig, for offentlig at træde frem med umodne og ubeskedne Ytringer, men dadle den, for, et, baade hvad Evne og Villie angaaer, saa prisværdigt Arbeide, dertil kan han, med al tilbørlig Agtelse for Alderen, hvor den bæres med Ære, ikke beqvemme sig (Petersen 1818, s. 738f.).

Når Grundtvig reagerede på anmeldelsen var grunden ikke dens genstand, dvs. gjendrivelsen af Baggesens angreb, men overhovedet det, at anmeldelsen blev bragt i *Dansk Litteratur-Tidende*. Det betød if. Grundtvigs argument, at tidsskriftet, det vil sige dets redaktør P.E. Müller, gav sin indirekte støtte til de tolv studenter. Siden anmeldelsen var anonym måtte Grundtvig i sagens natur henvende sig til den ansvarlige redaktør. Denne afslebne og formelle facon er sjælden for den polemiske Grundtvig, særligt før 1825. Lundgreen-Nielsen karakteriserer faconen således:

Med en sans for formaliteter, der måtte glæde enhver diplomat, manøvrerer Grundtvig mellem de anerkendelsesværdige modstandere (den tavse Oehlenschläger, det lødige publikum, DLTs [*Dansk Litteratur-Tidende*] redaktør Müller) og overser de uværdige (tylvten, den skandalelystne del af publikum) (Lundgreen-Nielsen 1980, bind 2, s. 828).

Striden fik med Müllers indirekte støtte “et andet og alvorligere Udseende” (sp. 1663). Før havde den blot været en “litterair Politi-Sag” (sp. 1662), altså en strid uden alvor, og blot udtryk for unge og umodne studenters trang til at ytre sig. Men siden Müller er “en bekjendt alvorlig og agtværdig Videnskabs-Mand”, kan “ingen Alvors-Mand længer behandle Sagen som Spas” (sp. 1664). Grundtvig forskyder tilsyneladende stridens perspektiv fra at handle om Baggesens ret til at kritisere Oehlenschlägers værk, til at handle om studenternes “Ret til at udfordre Baggesen”. Konklusionen var givet. Det havde de ikke. Når studenterne if. Grundtvig ikke er i

stand til at skelne mellem person og værk, er deres opfordring til Baggesen blot en tom gestus. Grundtvig opretholder skellet mellem Baggesens kritiske aktivitet, og Baggesen som person gennem metaforerne pen og ånd på den ene side, mund og legeme på den anden. Hvis studenterne vil kritisere Baggesen, er det:

kun *Skribenten*, ei hele *Personen*, kun hans *Pen* ei hans *Mund*, kun hans *Aand* ei hans *Legeme*, de kunde stævne; thi *over Legemet* har *kun Staten Ret*; *personligt* Møde kan kun med Rette fordres, *mundtligt* Forhør kun med Rette anstilles af Staten (Grundtvig 1818c, sp. 1667).

Grunden til, at studenterne ikke kan gøre som de gerne vil, nemlig stille Baggesens til regnskab for hans kritiske principper, er den simple, at de blot er en samling “af et Par begyndende Forfattere, og endeel, i Literaturen hidtil ganske ubekjendte, Studenter” (Grundtvig 1818c, sp. 1662). Begrundelsen, som står allerførst i indlægget, er nok en forklaring på, hvorfor Grundtvig henvendte sig til Müller, fra den ene alvorsmand og respekterede forfatter til den anden.

2.4 “Erklæring”

Grundtvigs sidste indlæg i den del af tylvtestriden, der foregik i aviserne, var den korte “Erklæring”. Det adskiller sig fra de øvrige indlæg, inkl. de to senere i *Danne-Virke*, både ved sit omfang og ved tilsyneladende blot at gentage, hvad allerede er sagt. Han tilføjede ikke noget nyt i forhold til de forgående indlæg, men nøjes med at gentage, at studenterne ikke kan forvente noget svar på opfordringen, fordi de efter Grundtvigs mening har “udelukt sig selv af den *historisk-danske* Literatur”, og fordi “for den Danske Histories Domstol vil Tyllvts Ord, saavel naar det gaaer i Stykker, som naar det løber ud i Eet, kiendes *dødt og magtesløst* at være” (Grundtvig 1818d, sp. 1725).

Alt dette har Grundtvig slået fast mange gange i de forrige indlæg. Anledningen til “Erklæring” skal efter al sandsynlighed findes i den bemærkning, han tilføjer til sine argumenter. Validiteten af argumenterne gør ham tilsyneladende immun for andre typer af virkemidler i striden, f.eks. parodi og ironi. Derfor:

kan Tyllvten, for min Skyld, *trøstig* gjøre sig saa lystig over min Skrift, som den behager, og *kun som Dannemand* beder jeg Enhver sig i Danmark opholdende at forskaane mig for den Ubehagelighed at forsvare mit *borgerlige* gode Navn og Rygte! (Grundtvig 1818d, sp. 1725).

Den 19. december havde *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* bragt Poul Martin Møllers parodi “Forsøg til et Himmelbrev, i Grundtvigs nye historiske Smag, fundet af Poul Møller” (Møller 1818, sp. 1696-1699). Møllers parodi består næsten udelukkende af citater fra Grundtvigs indlæg i selve striden og fra hans digtning i øvrigt. Denne form for kritik og debat ville Grundtvig ikke indlade sig på. Han holdt fast på sin alvor og kunne, i overensstemmelse med sine argumenter om modenhed og alvor, ikke lade sig påvirke af den slags spas, hvilket tydeligvis er lettere sagt end gjort.

3 Efter striden

De fire indlæg i *Dagen* og *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* og de to i *Danne-Virke* var Grundtvigs bidrag til den årelange strid. Forordet til sidste bind af *Danne-Virke* er dateret 30. december 1818, hvilket også blev datoen for hans sidste bidrag. Dette skulle blive sidste gang han deltog i en større litterær fejde.

For Grundtvig betød striden en omfattende litterær aktivitet. Hans bidrag omfattede ca. 75 trykte sider i *Danne-Virke*, ca. 35 spalter i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* og *Dagen* og små 250 manuskriptsider, hvoraf kun en mindre del fandt vej til de trykte bidrag (Lundgreen-Nielsen 1980, bind 2, s. 828).

Striden fortsatte frem til september 1820. I januar 1819 udgav Baggesen *Rosenblade med et Par Torne*, hvori han for sit vedkommende afslutter striden med digtet "I Anledning af Professor Oehlenschlägers Erklæring til Publicum".

Eftertiden er i det store og hele enige om udfaldet af striden mellem Baggesen og Oehlenschläger. Baggesen havde en kritisk pointe. Den yngre Oehlenschlägers værk var bedre end den ældres. Der er også enighed om, at Baggesen stod tilbage som taber af striden. Det var der flere grunde til. Hans polemiske form skyggede for hans kritiske pointe, og det lykkedes ham ikke at få Oehlenschläger i tale. Han forholdt sig stort set tavs i den offentlige del af debatten og lod andre kæmpe sin sag. Flemming Lundgreen-Nielsen opsummerer i en note den umiddelbare eftertids vurdering af, hvem der vandt striden (Lundgreen-Nielsen 1908, bind 2, s. 921, note 236). Også i offentligheden blev der sat en tyk streg under Baggesens nederlag. Det skete i sagen om hans opera *Trylleharpen (1819)*. Peder Hjort, der energisk havde kæmpet Oehlenschlägers sag, anklagede stykket for plagiat og manglende originalitet, en påstand som Den Kongelige Landsoverret samt Hof- og Stadsret afviste. Den juridiske sejr kunne dog ikke hindre, at stykket blev pebet ud på Det kongelige Teater den 24. februar 1819 efter kun tre opførelser.

Striden ridsede ikke Oehlenschlägers renommé som digter og person. Både historien og:

fejdens forløb arbejdede til gunst for Oehlenschläger og imod Baggesen, selv om det også mange gange lykkedes Baggesen at 'klemme' det romantiske geni på en række punkter i værkerne, hvor Oehlenschläger ikke levede op til de selvdeklarerede højder. Men hvad angår personlighedsfilosofien og den kulturelle opfattelse af kunstneren som den på én gang dybt personlige og højt selvforbyggende fortolker af livets store sammenhænge, var det Oehlenschläger, der løb med paradigmet og spillede det videre til os, der måske ikke mere gider læse hans oldtidsblomstrende digte og heroiske dramaer, men som stadig er omgivet af hans paradigme (Svane 2004, s. 78).

4 Anvendt litteratur

- Anonym (1818a) "Jano Baggesen; Regi a consiliis justitiæ, Kiliensi quondam Professori, S. D. D. XII studiosi in universitate florentissima Hafniensi" i *Dagen*, nr. 236, 3. oktober, sp. [1-2]. København.
- Anonym (1818b) "Det Antal Videnskabsdyrkere ved Kiøbenhavns Universitet, som have paataget sig Baggesens Sag, hilses af 12 Studenter

ved samme hæderlige Universitet” i *Dagen*, nr. 251, 21. oktober, sp. [1]. København.

- Arentzen, Kristian (1870-1877) *Baggesen og Oehlenschläger. Literaturhistorisk Studie*, s. 95-196, bind 7. København.
- Baggesen, Jens (1807) “Noureddin til Aladdin” i *Skiemtsomme Riimbreve*. København.
- Baggesen, Jens (1817a) “Correggio” i *Danfana*. København.
- Baggesen, Jens (1817b) “Røverborgen” i *Danfana*. København.
- Baggesen, Jens (1818) “Til Tylten (Benævnelsen betræffende)” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 98, 8. december. København.
- [Grundtvig, N.F.S.] (1818a) “Erklæring fra et Antal Videnskabsdyrkere ved Kiøbenhavns Universitet” i *Dagen*, nr. 241, 16. oktober, sp. [2-3]. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1818b) “Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 90, 11. november, sp. 1521-1525, og nr. 91, 14. november, sp. 1534-1541. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1818c) “Om Tylvtten til Vedkommende” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 99, 12. december, sp. 1662-1669, og nr. 100, 15. december, sp. 1677-1685. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1818d) “Erklæring” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 103, 26. december, sp. 1725. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1819b) “Om Publicum og Publicums Domstol” i *Danne-Virke et Tids-Skrift*, nr. 4, s. 262-293. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) *Det handlende ord. N.F.S. Grundtvigs digtning, litteraturkritik og poetik 1798-1819*, bind 1-2. København.
- Møller, Poul Martin (1818) “Forsøg til et Himmelbrev, i Grundtvigs nye historiske Smag, fundet af Poul Møller” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 101, 19. december, sp. 1696-1699. København.
- Oehlenschläger, Adam (1807) “Svar til Baggesen paa hans Brev Noureddin til Aladdin”. København.
- [Petersen, Frederik Christian] (1818) “Gjendrivelse af Baggesens Angreb paa Sproget i den ham tilsendte Udfordring. Tilligemed en endelig Erklæring til Publikum” i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 47, s. 737-740. København.
- Rudelbach, Andreas Gottlob m.fl. (1818c) “Aliqvot in universitate

Hafniensi literarum culteribus, qvi causam Baggesenii nuper susceperunt, S DD. XII in eadem florentissima universitate studiosi” i *Dagen*, nr. 250, 20. oktober, sp. [2]. København.

- Svane, Marie-Louise (2004) “Den umulige satisfikation. Om Baggesen-Oehlenschläger-fejden“ i *Fejder. Studier i stridens anatomi i det intellektuelle liv*, s. 65-79. København.